

VaderKracht Centraal, nr. 40

November - december 2025,

4^e jaargang nr. 10.

Versie: 27-12-2025

© Bob de Raadt

Freelance Contextueel Maatschappelijk Werker – Methodisch Ouderbegeleider
– Pastoraal counselor - lid Connect2Grow > Connect2Fathers/Fathers4Fathers
– Auteur/boekenrecensent – (v.m.) Assistent onderzoek Verloskunde-
Gynaecologie Erasmus MC Sophia – Gastdocent Erasmus MC Academie (v.m.)
ROTTERDAM – Ambassadeur Kenniswerkplaats Pedagogische Basis (KPB) –
blogger voor vakbond CGMV.

Website: www.bobderaadt.nl – contact: bobderaadt@live.nl

Inhoudsopgave:

- Redactioneel: God de Vader, Abba (pag. 2)
- Woordstudie : God – Elohim, door Henk Kieboom (pag. 4)
- Advent (column) – pag. 9.
- Publicaties (pag. 10)
- Connect2Israël (rubriek) – pag. 10.
- Mannen – mannenrol – mannelijkheid > positieve, betrokken invulling (pag. 18)
- Timotheüs: leesrooster (aanvulling) – pag. 20.
- Boekenplank: (pag. 20)
  - Henk Stoorvogel (2017) *Viva de kerk! – 10 principes voor de kerk van nu* – Utrecht: Uitg. Kok – ISBN 978 90 435 2861 0 – 208 pp.
  - Jan Pool (2025) *Mij ontbreekt niets. Leven met kanker en een goede God* – Utrecht: Uitg. KokBoekencentrum – ISBN 978 90 435 4421 4; 175 pp.
- Hebreeuwse invloeden in onze taal: studie-aantekeningen; door Henk Kieboom (pag. 23)
- Berichten (pag. 29)

Redactioneel: God de Vader – Abba, Vader

- Psalm 13: 6 > *'Ik echter vertrouw op uw goedertierenheid, over uw verlossing juicht mijn hart, Ik wil de Here zingen, omdat Hij mij heeft welgedaan'*.

God als weldoener. God, die voor ons welzijn is. Hij is de Gever van het goede, het welgevallige, het mooie, het schone, de liefde, de agapè. Hij, die actief ons weldoet. Zie ik dat ook? Zien wij dat ook? Hebben we onze ogen daarop gericht? Kunnen we datgene dat Hij ons geeft ook ontvangen? Of ligt daar juist ons knelpunt? Ons onvermogen om God als weldoener te zien? David schrijft over zijn God, als weldoener. Welgedaan = goedertierenheid = vertrouwen op God = God bouwt voor mij = God zorgt voor mij – Hij voor mij! Dat is een andere manier van kijken. Die kijkwijze kunnen wij leren. Daar houdt God ook van. Om ons te bemoedigen.

Henk Binnendijk schrijft hierover in zijn boek *'Het geheim van David – mediteren over de psalmen'* > hoofdstuk 9: Wat is de ware godsdienst? Psalm 13:6; pag. 43-46.¹

- **Weldoener** verwijst binnen het christendom naar de **goddelijke bron van goedheid en ondersteuning**. In de Protestantse traditie is dit God, die een covenant met de mens aangaat en wiens invloed tot dankbaarheid leidt. Vroeg-Christelijke definities benadrukken God als de bron van zegeningen en het belang van menselijke toewijding aan deze benefactor. Zo wordt Weldoener een essentieel begrip van goedheid en dankbaarheid in verschillende christelijke tradities. Bron: www.wisdomlib.org/nl/christendom/concept/weldoener
- *“Weldoende ging hij rond of door een bepaald gebied, hij reisde rond of ergens doorheen en deed goede dingen”.*

¹ Uitg. KokBoekencentrum Uitgevers – Utrecht (2023) ISBN 978 90 435 3917 3.

In het eerste nieuwtestamentische Bijbelboek na de vier evangeliën, de Handelingen van de Apostelen, wordt verteld hoe door Jezus' volgelingen een [begin](#) gemaakt werd met de verbreiding van het christendom ook onder niet-joden. Een Romeins centurion, Cornelius, zocht contact met [Simon Petrus](#) om meer over [Jezus](#) en [zijn](#) leer te weten te komen. Bij die gelegenheid zei Petrus over Jezus onder meer tot Cornelius: *'Hij is rondgegaan, weldoende en genezende allen, die door de duivel overweldigd waren; want God was met Hem'* (Handelingen 10:38, NBG-vertaling; in de NBV begint deze zin met 'Hij trok als een weldoener door het land'). Bron: www.ensie.nl/bijbels-lexicon/weldoende

- **Weldoen – Weldoener - goeddoende:** wie over het woord 'weldoen' bijbelstudie wil doen, komt bij de volgende teksten²: Deut. 30:5, Jozua 24:20, Richteren 17:13, 1 Kon. 2:7, Ps. 13: 6, Ps. 116: 7, Ps. 119:17, Ps. 142:8, Jeremia 32:41, Marcus 14:7, Lucas 6:27, Lucas 22:25, Hand. 10:38, 1 Tim. 6:18. Even naar voren gehaald:
Hand. 10:38 > hoe God Jezus van Nazareth gezalfd heeft met de Heilige Geest en met kracht *en hoe Hij het land* doorgegaan is, terwijl Hij goeddeed en allen die door de duivel overweldigd waren, genas, want God was met Hem.
1 Tim. 6:18 > Dat zij weldadig zijn, rijk worden in goede werken, gaarne mededelende zijn, en gemeenzaam.
- **Jan Pool** schrijft in zijn meest recente boek over God: "God, de Vader, als mijn diepste secure base. Hij is die veilige haven waar ik steeds weer naar terug mag keren. In Hem vind ik liefde, geborgenheid en aanvaarding. Ook in mijn ziekteproces is God voor mij een secure base. Ik weet niet hoe ik het zonder Hem had moeten redden. Hij heeft me gedragen. Mij vrede gegeven in de storm. Troost in de nacht. Kracht op de dagen dat ik zwak was". (p. 49, uit hoofdstuk 3 Heb jij een secure base? Uit: **Jan Pool (2025) Mij ontbreekt niets. Leven met kanker en een goede God** – Utrecht: Uitg. KokBoekencentrum). Innemend hoofdstuk waarin Jan Pool vertelt wat een secure base inhoudt en welke vormen van liefde er zijn (eros, philia, agapè en storge). Storge gericht aandacht³. Ook in een interview in het Nederlands Dagblad (29-11-2025) zegt Jan Pool: "Het geloof in God als liefdevolle Vader staat nog steeds overeind". En: "In sommige kringen mis ik dat God als Vader

² *Concordantie op het Oude en Nieuwe Testament*, door dr. S.P. Dee & prof. dr. J. Schoneveld (1971) – Uitg. Bosch & Keuning – Baarn, p. 352.

³Storge, als een van de vier woorden voor liefde in de Bijbel, verwijst naar de natuurlijke genegenheid of liefde die de menselijke samenleving bijeenhoudt, vooral binnen het gezin. Het woord komt niet direct in de Bijbel voor, maar de tegenovergestelde vorm ἄστοργος (ástorgos) wordt gebruikt in Romeinen 1:31 en 2 Timotheüs 3: 3. Het betekent "zonder natuurlijke liefde" en wordt gevonden in Romeinen 12:10, waar het samengestelde woord φιλοστοργος (filostorgos) wordt gebruikt, wat "heb elkaar hartelijk lief (filostorgos) met broederlijke liefde (filadelfia)" betekent. Bron: www.debijbeloverdenken.nl/lessons/liefde-in-de-bijbel/

met ons bewogen is. God is geen boekhouder, die precies bijhoudt hoeveel wij geloven, *Hij is onze vader, onze papa*”^{4,5}.

Woordstudie: God, Elohim: door Henk Kieboom, Israëlkring,
18 dec. 2025.

God (El /Elohim)

Godsnaam (Jahwe / Jehova / Adonai)

God in omliggende streken (God der goden: El Elohim)

God (kennen jadah)

God aanroepen / scheppen (qara)

God (eren)

God (grootheid: kabod)

God (Tsadiek= gerechtigheid)

De God uit het oude testament

We moeten ons voorstellen dat er in het OT geen voorstelling bestond van Jezus, de zoon van God, of de Heilige Geest.

Wel wordt er gesproken over de geest van God, maar daar werd meestal geen aparte persoonlijkheid aan toegekend.

In dit stuk wil ik God en de Godsnaam behandelen met een aantal kernwoorden die direct op Hem van toepassing zijn:

Tsedek -> Gerechtigheid

Kabod -> Heerlijkheid

Quadosj -> Heiligheid

Kafar -> Verzoenen - ToDo

Emet -> waarheid - ToDo

God: Titel

In het Hebreeuws: El of Elohim

Elohim is een meervoudsvorm, maar het is niet duidelijk wat de

---

⁴ Ned. Dagblad, 29-11-2025, bijlage Zeven - Geloven & Goed leven. Interview met Jan Pool door Wian Slenderbroek; pag. 1,4-6 > 'Ik ben heel lang bang geweest voor de dood. Dat heb ik nu niet meer'. Boeiend interview: eerlijk, gelovig, realistisch en evenwichtig. Zie op: www.nd.nl/geloof/evangelisch/1294439/de-doodzieke-jan-pool-bad-om-nog-15-jaar-net-als-koning-hizki

⁵ Luister ook naar de podcast:

www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=Jan+Pool+Nederlands+Dagblad+29-11-2025

enkelvoudsvorm (Eloah?) hiervan is.

Wellicht bestaat die ook niet. In het H. wordt vaak een meervoudsvorm gebruikt om iets groots aan te duiden (majim= wateren/oceaan is mv van ma=water)

Gedacht wordt wel eens dat het Arabische “Allah” hier aan verwant is. Elohim is de titel van Israëls God.

Elohim wordt ook soms voor geesten gebruikt (oproepen van Samuel door Saul, of om een contrast neer te zetten (Mozes t.o.v. Aaron is dan de elohim) of gewoon voor heersers/machthebbers. (Ps 82:1+6: God staat in de vergadering van God, Hij oordeelt te midden van de goden)

De betekenis van El is niet geheel zeker, maar waarschijnlijk betekent het iets van:

- De Sterke
- De Gebieder
- De Leider

Het gebruik van El duidt op een gevoel van afstand door de grootse en majestueuze gedachte over God:

El-Shaddai God: de almachtige

De naam van macht, bescherming, voorziening

El-Eljon God: de allerhoogste

El-Olam God: de eeuwige.

Legt nadruk op Gods duur: Hij overstijgt verleden, heden, toekomst

EL-Ra'i God die (mij) ziet

Deze godsnaam benadrukt dat God ziet, opmerkt en zorg heeft voor de mens, zelfs wanneer die zich verlaten voelt. (Hagar met Ismaël in de woestijn)

EL-Sebaoth: God van de legermachten

Godsnaam

De naam JHWH wordt in het Hebreeuws geschreven als vier medeklinkers:

יהוה

(uitgesproken als Y-H-W-H, vandaar “Tetragrammaton”: tetra = vier, gramma = letter).

Het is veruit de meest heilige en centrale godsnaam in de Hebreeuwse Bijbel en komt ca. 6.828 keer voor

In het oude Israël werd de naam op een bepaald moment niet meer

hardop uitgesproken, uit eerbied voor het verbod op het ijdel gebruiken van Gods naam (Exodus 20:7).

In plaats daarvan zei men “Adonai” (Heer) of HaShem (De Naam) wanneer יהוה in de tekst stond.

Daarom is de oorspronkelijke uitspraak niet met volledige zekerheid bekend.

De meeste geleerden gaan uit van: Yahweh

De vormen “Jehova / Jehovah” zijn middeleeuwse mengvormen van de medeklinkers YHWH met de klinkertekens van Adonai.

Het is enigszins verbazingwekkend dat de statenvertalers (en hun opvolgers) dit Joods gebruik hebben overgenomen. Dit lijkt gedaan te zijn uit respect voor de Joodse traditie, maar vanuit de Bijbel niet goed onderbouwd.

Het heeft bij mij zeer lang geduurd voor ik het verschil wist tussen God en Zijn Naam.

De naam wordt verklaard in Exodus 3:14, waar God tegen Mozes zegt:

אהיהאשראהיה — “Ehyeh asher ehyeh”

“Ik ben die Ik ben” / “Ik zal zijn die Ik zal zijn.”

Hier is een duidelijk verband met het Hebreeuwse werkwoord:

הָיָה – hāyāh = zijn, worden

De meeste geleerden zien JHWH als een werkwoordsvorm gerelateerd aan “zijn”:

Mogelijke interpretaties:

- “Hij is”
- “Hij doet zijn bestaan zijn” / “Hij brengt (alles) tot bestaan”
- “Hij zal zijn” (dynamisch, toekomstgericht)
- “Hij is de Aanwezige”
- “Hij is de Zijnde” (zoals in sommige filosofische interpretaties)

De kern is: God presenteert zich als degene die er is, actief, betrouwbaar, aanwezig, en niet afhankelijk van iets buiten Zichzelf.

Wanneer er in de Bijbel Heere HEERE (here HERE) staat, staat er in werkelijkheid Adonai

JHWH, waarin Adonai de aanspreekvorm is. In dit geval zijn er door de

Masoreten⁶ de klinkers van “Elohim” toegevoegd om te voorkomen dat er 2 keer Adonai gesproken werd.

Qumran

In de Qumran rollen, die tussen 200vC en 100nC geschreven werden, bestonden nog helemaal geen klinkertekens bij JHWH. Hier werd de Naam gemarkeerd met:

- Puntjes
- In oud schrift (t.o.v. kwadrant tekens)

- Groter geschreven
- Extra tussenruimte

Hieruit blijkt dat het uitspreken van de Godsnaam toen ook al niet (meer) voorkwam of op zijn minst bijzonder was.

Septuaginta⁷

In de Septuaginta werd De Naam -zeker in de latere uitgaven- ook al vervangen door “Kurios”, Heer.

Kabbala⁸

Uit de beschrijvingen die in de Kabbala van De Naam voorkomen, kwam ik als nuchtere Hollander niet uit...

Deze kan nog wel een beetje bevatten:

De Kabbala wijst erop dat יהוה is samengesteld uit vormen van het Hebreeuwse werkwoord zijn:

- היה – hij was
- הוה – hij is (archaisch)
- יהיה – hij zal zijn

Dus JHWH bevat tijdloosheid in zichzelf.

---

⁶ Masoreten (of masorethen, [Hebreeuws](#): *ba'alei hamasora*, בעלי המסורה) ("overleveraars") waren [middeleeuwse joodse](#) geleerden in [Palestina](#) en [Babylon](#), die de [Hebreeuwse Bijbel](#) voorzagen van klinker- en voordrachts tekens en andere aantekeningen, de zogenaamde *nikud* en *teamim*. Het was hun bedoeling om de tekst van [uitspraaktekens](#) te voorzien. Bron: www.nl.wikipedia.org/wiki/Masoreten

⁷ De **Septuagint** of **Septuaginta**, vaak afgekort tot **LXX**, het getal 70 in [Romeinse cijfers](#), is de [vertaling](#) in het [Koinè](#) of [Oudgrieks](#) van de [Tenach](#) of [Hebreeuwse Bijbel](#), die tussen circa 250 en 50 v.Chr. werd gemaakt. Septuagint is [Latijn](#) voor zeventig en is afgeleid van *interpretatio septuaginta virorum*, [Koinè](#) of [Oudgrieks](#): ἡ μετάφρασις τῶν ἑβδομήκοντα, vertaling van de zeventig mannen. De Septuagint dankt zijn naam aan een verhaal over het ontstaan van de Griekse [Pentateuch](#), de [Thora](#), maar wordt nu algemeen voor de Griekse vertaling van de gehele Hebreeuwse Bijbel gebruikt. Bron: www.nl.wikipedia.org/wiki/Septuagint#Uitgaven

⁸ Kanttekening: Kabbala is wel Joods, maar niet bijbelgetrouw. Het geeft een eigen lading, interpretatie.

Interpretatie:

God staat boven de tijd, maar omvat hem ook volledig.

En hier haak ik af:

JHWH vormt de structuur van de Sefirot

De tien sefirot zijn de “emanaties” van God in de mystiek.

De naam JHWH wordt in de Kabbala gebruikt als een schema om hun samenhang te begrijpen.

Bijvoorbeeld:

- Jod correspondeert met Kether / Chokhmah (oerwijsheid)
- He met Binah (begrip)
- Vav met de zes emotionele sefirot (Chesed t/m Yesod)
- He (laatste) met Malkoet (koningschap, de materiële wereld)

Dit verklaart waarom mystici zeggen:

“De wereld is gebouwd op de letters van de Naam.”

???

Letterwaarde

Ook uit de letterwaarden (gematria) kan ik niet zoveel mee, maar die komt dan ook uit de Kabbalistische mystiek:

Elke Hebreeuwse letter heeft een getalswaarde:

- י (Jod) = 10
- ה (He) = 5
- ו (Waw) = 6
- ה (He) = 5

✓ Totaal: 26

Dit getal 26 is zeer belangrijk in Kabbalistische en joodse exegese.

Ps 136 heeft 26 verzen.

Een uitleg:

Theorie: 26 = de combinatie van was–is–zal zijn

Kabbalisten verbinden:

- היה (haya – Hij was) = 5 + 10 + 5 = 20
- הוה (hoveh – Hij is) = 5 + 6 + 5 = 16
- יהיה (yihyeh – Hij zal zijn) = 10 + 5 + 10 + 5 = 30

De “gemiddelde structuur” van deze drie woorden wordt gezien als psychologisch aanwezig in “26”, omdat JHWH alle tijden omvat.

Slaat nergens op...

Of:

Theorieën over 26:

$$26 = 2 \times 13$$

13 = אהבה ahavah (liefde)

13 = אחד echad (één)

→ 26 staat dus voor eenheid + liefde

→ God = “liefdevolle eenheid”.

(Wordt vaak geciteerd door de Zohar⁹ en latere mystici).

Tot zover deze woordstudie.

Advent, column:

Advent, dec. 2025

Advent

Momenteel lezen wij een leeswijzer ‘Verwachten met Israël – Dagelijkse overdenkingen in de Adventstijd 2025’. In dit leesrooster staan indrukwekkende Bijbelsteksten die verwijzen naar de Vredesvorst, de Messias: Jezus Christus, Zoon van God. Om een paar teksten te noemen: Micha 5:1-4, Joh. 5:19-22, Jesaja 2:3-4, Lucas 2:29-32, Psalm 119:101-105, Hand. 1:6-8. Al lezende word ik weer

---

⁹ De **Zohar** (Hebreeuws: זהר "schitterendheid, uitstraling") is een verzameling [commentaren](#) op de [Thora](#) (de vijf boeken van [Mozes](#)) en wordt veelal beschouwd als het belangrijkste werk van de [joodse mystiek](#), de zogeheten [kabbala](#). Het is een mystiek commentaar op de Thora, geschreven in klassiek [Aramees](#) en klassiek Hebreeuws. Het bevat een kabbalistische discussie over de natuur van [God](#), de oorsprong en de structuur van het universum, de natuur van de [ziel](#), [zonde](#), vergeving, goed en kwaad en gerelateerde onderwerpen. Bron: www.nl.wikipedia.org/wiki/Zohar

bepaald bij de bijzondere en noodzakelijke komst van de Verlosser. Hij, die ons ziet en ons onze zonden niet aanrekent als wij Hem aanvaardden als Verzoener met onze Vader in de Hemel. Aangekondigd door verschillende profeten. Jezus brengt het Oude Testament tot leven en Hij is de Vervulling van de richtlijnen van de Here God. Hij is de Vredevorst.

Jeugdgroep 'Bible in Practice'

Advent, Kerst en de betekenis van de komst in deze wereld van Gods Zoon staan ook centraal in onze maandelijkse jeugdbijeenkomst 'Bible in Practice'. Hoe beleven jongeren deze wereld, in het klein en in het groot. Dichtbij en veraf. Hoe ben je christen, gelovige en navolger van Jezus Christus in deze wereld? En welke invloed heeft Hij op jouw dagelijks leven? Tijdens je studie, als je onderweg bent, als je je eenzaam voelt, als je bang bent voor alle geweld en bedreigingen in deze wereld. Als je hoort van de christenvervolgingen in de wereld, als je kennisneemt van de vele oorlogen die gevoerd worden en de meedogenloosheid waarmee deze oorlogen gevoerd worden. Wat heeft Jezus als Vredevorst ons dan anno 2025 te zeggen? Tijdens deze bijeenkomst staan we ook stil bij een aantal Bijbelteksten: Joh. 1:1-18 en Hebr. 2:14-18. Het wordt een levendige bespreking. Mooi!

Jezus Vredevorst (Jesaja 9:5)

“Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op Zijn schouders. En men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, **Vredevorst**”. Wat een machtige titels draagt de Heiland hier. De wereld heeft behoefte aan een Vredevorst, een rechtvaardige Koning; een vorst die mens geweest is en nog steeds Zijn Vader vertegenwoordigt als Zoon van God. Met Zijn Majesteit, Heerlijkheid, Oprechtheid, Gerechtigheid, Barmhartigheid en Grootheid.

Waar zijn de vredestitelers in onze tijd? Zij, die uit naam van de Heer onderhandelen met machthebbers, presidenten, invloedrijken achter de schermen, dictators, onderdrukkers, tirannen. Vredestitelers die Gods boodschap en richtlijnen begrepen hebben en Hem centraal stellen. Die vredestitelers hebben we nodig, want er zijn zoveel oorlogen die verwoesting en ellende teweeg brengen. Mensen die jaloom brengen: een meerzijdige vrede. Tot eer van God en tot welzijn van de naaste.

In Hem verbonden,
Bob de Raadt.

Blogger, boekenrecensent, auteur 'Vaderschapskennis', vadercoach, ambassadeur Kenniswerkplaats Pedagogische Basis. Mailadres: bobderaadt@live.nl. Website: www.bobderaadt.nl

Publicaties:

- *VaderKracht Centraal*, nr. 39, okt. 2025 > www.bobderaadt.nl/documents/vaderkrachtcentraal/VaderKracht_Centraal_39.pdf
- www.cgm.nl/blog/advent-blog-bob-de-raadt/

Connect2Israël:

Connect2Israël (09-11-2025)

Op donderdag 13-11-2025 zal Henk Kieboom¹⁰ op de Israëlkring een lezing geven over de diepe

---

¹⁰ De studie-aantekeningen van deze avond staan elders in dit magazine.

betekenis van de Hebreeuwse lettertekens (Aleph א Beth ב etc.). Dit geeft vaak nog een extra dimensie aan de teksten in het eerste (oude) testament.

Op 15 november organiseert Christenen voor Israël een jaarlijkse ontmoetingsdag, met een interessant programma. Van harte aanbevolen. Informatie is te vinden op: www.christenenvoorisrael.nl/israeldag-2025 .

Wilt u blijven bidden voor het Joodse volk, op het moment van schrijven worden er nog 5 lichamen van vermoorde Israëlieten en het lichaam van een Tanzaniaanse landbouwkunde student door Hamas gegijzeld gehouden.

Bid ook voor de Gazaanse bevolking, voor de moeite en het verdriet daar, maar ook dat er daar mensen zullen opstaan die in vrede met Israël willen leven.

Bid om een krachtig getuigenis van Messiasbelijdende Joden en Arabische christenen.

Totdat Hij komt!

Shalom, Hans Molengraaf

De Israëldag op 15 november 2025 biedt een veelzijdig programma dat verdieping combineert met ontmoeting.

- Luister naar inspirerende sprekers, waaronder ds. Henk Poot, ds. Oscar Lohuis en ds. Kees van Velzen.
- Laat u meevoeren in een bijzonder verhaal van zandkunstenaar Gert van der Vijver.
- Volg in het keuzeprogramma bijvoorbeeld een spoedcursus Hebreeuws, laat u bijpraten over de (nieuwe) verhoudingen rond Israël in Den Haag door Tweede Kamerleden Don Ceder (ChristenUnie) en Chris Stoffer (SGP), stel een vraag tijdens de interactieve Q&A met Midden-Oostenexpert Raouf Leeraar of doe mee met de muziekworkshop.

Connect2Israël (16-11-2025)

Op 15 november is de jaarlijkse ontmoetingsdag van Christenen voor Israël met een interessant programma. Van harte aanbevolen.

Informatie is te vinden op: www.christenenvoorisrael.nl/israeldag-2025 . Bid ook dat deze dag zonder verstoringen gehouden kan worden.

Wilt u blijven bidden voor het Joodse volk: de dreiging vanuit Iran en Hezbollah groeit weer. Bid ook voor Joden buiten Israël nu antisemitisme breed geaccepteerd wordt onder de noemer van anti-Zionisme. Joden worden geweerd in culturele en wetenschappelijke instellingen, ook hier in Nederland.

Bid ook voor de Gazaanse bevolking, dat de macht en de terreur van Hamas verbroken wordt en dat er mensen zullen opstaan die in vrede met Israël willen leven.

Bid om een krachtig getuigenis van Messiasbelijdende Joden en Arabische christenen. Er zijn

hoopgevend berichten dat vele mensen tot geloof komen in landen rond Israël, onder andere in Iran!

Totdat Hij komt!

Shalom, Hans Molengraaf

Connect2Israël (20-11-2025):

- Afgelopen zaterdag (15 november) was er een boeiende bijeenkomst van Christenen voor Israël in Barneveld: met interessante lezingen, een prachtige presentatie van zandkunstenaar Gert van der Vijver, een mooi concert van het Hineni Symfoni-orkest, van samenzang en stilstaan bij het 45-jarig bestaan van Christenen voor Israël.¹¹ Er werd een collecte gehouden voor de organisatie Shalva Centrum te Jeruzalem: zorg voor Israëlische kinderen met een beperking; sinds 1990 - www.shalva.org/main/national-center/¹²
- Ook waren er presentaties van andere organisaties: **stichting Lema'ancho** > www.lemma-ancho.com (vrijwilligerswerk in Israël¹³), **StandWithUs** > www.standwithus.nl (educatie, lezingen), **Israel Allies Foundation Europe** > www.israelallies.eu (belangenbehartiging voor Israël en het Joodse volk)¹⁴, CIDI > www.cidi.nl e.a.¹⁵
- Christenen voor Israël heeft een brochure uitgegeven t.a.v. Advent: "In de Adventstijd staat verwachten centraal. We verwachten de komst van de Messias, de Koning van Israël. We mogen samen met Israël uitkijken naar een tijd van vrede en gerechtigheid. Een tijd waarin God Zijn volk thuisbrengt en Israël herstelt". U kunt een exemplaar opvragen via www.christenenvoorisrael.nl/advent-2025
- Ook nu vragen wij uw gebed voor het Joodse volk, voor de vredesinitiatieven tussen het Joodse volk en Arabieren.
- Bid voor de vrede van Jeruzalem, totdat Hij komt.

Shalom, Bob de Raadt, www.bobderaadt.nl/vaderkrachtcentraal.php

Werken in Nitzana

Net zoals vorig jaren willen wij weer gaan meehelpen in Nitzana, Ramat Negev: dus in de Negev woestijn, die in onze tijd tot bloei gebracht wordt.

1 December gaat Hans naar Nitzana om met een project mee te helpen om de buitenruimte van de vrijwilligershuisjes op te knappen. Er moet een terras met een overkapping gemaakt worden en buitenmeubels, zodat we er met de vrijwilligers kunnen samenkomen. 18 December komt Marjo er

---

¹¹ Zie een verslag van deze dag: www.christenenvoorisrael.nl/artikelen/bekijk-de-aftermovie-van-de-Israeldag

¹² Folder: Shalva – Zorg voor Israëlische kinderen en jongeren met een beperking. Shalva betekent vrede en rust (Ps. 122). De opbrengst van de collecte was €28.000,00. Een prachtige opbrengst. www.christenenvoorisrael.nl/projecten/shalva

¹³ Sinds de verwoestingen van 7 oktober 2023 heeft deze stichting meer dan 1000 vrijwilligers uit 8 landen ingezet om Joodse boeren te helpen bij de oogst.

¹⁴ Israël Allies Foundation Europe geeft een nieuwsbrief uit, evenals themabrochures:

- October 7th 2023 – One Year Later (Raouf Leeraar)

- Jerusalem – The capital of the State of Israel (Raouf Leeraar)

- 'Pro-Palestine' protests – Antisemitism and supporting terror (Raouf Leeraar)

- Amnesty International and The State of Israel (door Raouf Leeraar)

- United Nations Relief Working Agency (UNRWA) (door Leo van Doesburg)

¹⁵ O.a. was er ook een stand van Brightlight Israel 10-day trip >

dan ook bij en gaan we aan de slag bij de boeren. Daarna willen we vanaf 8 januari gaan helpen bij de gaarkeukens in Jeruzalem of Tel Aviv en 15 januari hopen we dan weer terug te gaan naar Nederland.

Waarom doen we dit?

- God heeft Zijn volk hartstochtelijk lief lezen we in het OT.
- Doet Israël alles goed? Vast niet en daar spreekt God ze ook op aan.

Maar:

- Wij worden opgeroepen het Joodse volk te troosten.
- We worden opgeroepen om Israël te zegenen zodat door Israël de wereld gezegend kan worden.
- Gods verbond met Israël geldt nog steeds, Hij brengt Zijn volk naar Zijn land Israël terug.
- Jeruzalem is de stad die God heeft uitgekozen en daar zal de Here Jezus terugkomen en als Koning heersen over de aarde.

We hebben wat folders mee van het project in Nitzana en van iets nieuws; namelijk een jongerenproject komende zomer (voor jongeren die tegen plus 40 graden kunnen).

Als je meer wilt weten, schiet ons dan na de dienst even aan.

We vragen uw gebed voor de tijd dat we daar zijn.

Als u Israël op een praktische manier wil steunen kan dat o.a. door een donatie aan het Joods Nationaal Fonds. Zij zijn actief bezig met het tot bloei brengen van de woestijn (Nitzana is een onderdeel van hun projecten), onderhouden van natuurparken en herstellen van gebieden die door bosbranden aangetast zijn. Voor meer informatie zie [deze link](#).¹⁶

Shalom, *Hans en Marjo Molengraaf*.

Yatir Forest – JNF.

---

¹⁶ www.jnf.nl > Het Joods Nationaal Fonds (JNF) richt zich op de ontwikkeling van duurzame, ecologische projecten voor de leefbaarheid van alle mensen in de Israëlische samenleving. Met onze 4 pijlers werken wij aan het groen en leefbaar maken én houden van Israël:

- natuur en bebossing
- watermanagement
- landbouw
- welzijn

Connect2Israël (27-11-2025):

- Op donderdagavond om 20.00 uur komt de Israëlkring weer bijeen in de Ark (inloop vanaf 19.50 uur). Het thema dat wij dan bespreken luidt: 'De vervulling van de Wet', hoofdstuk 3 uit het boekje *'Het geheim van Israël' - Zeven bijbelstudies voor kringen over het eigene van Israël'* (Uitg. Christenen voor Israël, 2020). U bent van harte welkom!
- Stichting 'Op de bres voor Israël' organiseert op 17 dec. 2025 een grote manifestatie op de Dam, te Amsterdam, van 19.30-21.00 uur, Thema: 'Sta op - word verlicht. Sta op tegen jodenhaat - sta op voor Israël'. Een bijeenkomst met muziek en zang, gebed en het aansteken van de Chanoekia. Sprekers: Jacques Brunt, Chris Stoffer en Binyomin Jacobs (opperrabijn). Meer informatie: www.opdebresvoorisrael.nl
- Israël en de Gazastrook worden momenteel overspoeld door grote hoeveelheden regen, met als gevolg: overstromingen, veel schade en ontwrichting, gebrek aan goede behuizing, afdoende bescherming en grote een kans op ziekte, besmettingen en andere gezondheidsproblemen. Bid voor adequate hulpverlening aan de getroffen bevolkingsgroepen.
- Op zaterdag 6 december 2025 is er een mooie Adventsviering. Christenen voor Israël nodigt u uit: 'Wij geloven dat Israël alles te maken heeft met het verwachten van de Messias. Dit zal centraal staan tijdens de Adventsbijeenkomst op zaterdagochtend 6 december om 10.00 uur in Nijkerk. We hopen u graag te verwelkomen!' Aanmelden via de website www.christenenvoorisrael.nl/advent-2025
- Om bij Advent stil te staan, kunt u ook gebruik maken van het boekje dat Cvi samengesteld heeft met dagelijkse overdenkingen in de Adventstijd 2025: 'Verwachten met Israël'. De overdenkingen starten op zondag 30 november a.s. In het leesrooster staan 5 thema's: De komst van de Messias, Shalom op aarde, Licht in de wereld, Het herstel van Israël en Een toekomst vol van hoop. Aanvragen via: www.christenenvoorisrael.nl/advent-2025

Shalom, Bob de Raadt, www.bobderaadt.nl/vaderkrachtcentraal.php

Connect2Israël (04-12-2025):

- Zondag 30 november 2025 was de dag van de herinnering dat zo'n 850.000 Joden rond 1947-1948 werden verbannen uit verschillende Arabische moslimlanden: Jom HaGiroesj. Daar waar zij eeuwenlang vreedzaam hadden samengeleefd: Joden en Arabieren/moslims samen. De vreedzame sfeer sloeg om mede door Arabisch nationalisme en een groeiend antisemitisme. De Joden werden verbannen en moesten vluchten naar veilige oorden. De meeste Joden gingen wonen in het Beloofde land. Deze vergeten verbanning en deportatie verdient herdenking. Meer informatie: www.yomhagirush.com en www.jewishlink.news/yom-hagirush-the-inside-story/. Zie ook op www.israeltoday.nl/read/joodse-vluchtelingen-uit-arabische-landen-en-iran-vertellen-hun-verhaal/

- Advent is uitzien naar vrede. Op het leesrooster staat: Micha 5:1-4¹⁷. Het is leerzaam om de boeken van de profeten te lezen, juist vanwege de verwijzingen naar de komst van de Messias en de Lijdende Knecht.
- Afgelopen donderdag hebben we op de Israëlskring gesproken over 'De vervulling van de Wet'. Lees daarover in Deut. 6:1-9 en 30:1-10 en Handelingen 15:20-21 en 28-29.
- Voormalig gijzelaar Josef-Chaim Ohana is na twee jaar gevangenschap terug naar huis. Hij vertelt zijn verhaal op: www.israeltoday.nl/read/voormalig-gijzelaar-josef-chaim-ohana-na-twee-jaar-gevangenschap-terug-naar-huis/
- Blijf bidden voor het Joodse volk, voor wijsheid en eenheid, voor hen die rouw dragen en die getraumatiseerd zijn. Voor de situatie in Gaza: voor een veilige leefomgeving, voor de opbouw van het land en voor een op vrede gerichte nieuwe regering¹⁸.

Shalom, Bob de Raadt - www.bobderaadt.nl/vaderkrachtcentraal.php

Connect2Israël (11-12-2025):

- Overdenking tijdens de Adventsperiode: *Advent*. Vindplaats: www.cgm.nl/blog/advent-blog-bob-de-raadt/
- Bid voor de leiders die beslissingen moeten nemen over de toekomst van de Palestijnen en Israël. Bid dat deze leiders ontzag hebben voor God. Bid dat ze Zijn stem leren verstaan, en Gods wil zullen volgen in het maken van keuzes (uit: de gebedskalender van Christenen voor Israël).
- Bid voor het Joodse volk: voor toewijding aan JHWH, voor degenen die getraumatiseerd zijn door de oorlog met Hamas en andere terreurgroepen, voor degenen die recent alijah gemaakt hebben. Bid ook voor de bevolking in Gaza, vanwege de nood door de enorme regenval en de blijvende onderdrukking door Hamas.
- Voor Israël begint op 15 dec. het feest van Chanoeka. Dit feest duurt t/m 22 december 2025. Meer informatie: www.beleven.org/feest/chanoeka en www.chanoeka.info/alle-chanoeka-vieringen-in-nederland-2025-5785/ Chanoeka is een joods feest, ook bekend als het lichtfeest of toewijdingsfeest. Het verhaal van Chanoeka staat opgetekend in de boeken 1 Maccabeeën en 2 Maccabeeën. Deze boeken maken niet deel uit van Tenach, maar zijn onderdeel van de apocriefen.
- Op 18 december 2025 hebben we als Israëlskring een thema-avond over Bijbelse kernwoorden en hun betekenis vanuit de Hebreeuwse taal. Henk Kieboom zal dit thema presenteren. Aanvang: 20.00 uur (inloop is vanaf 19.50 uur), in de Ark. U bent van harte welkom om deze lezing bij te wonen.

Shalom, Bob de Raadt - www.bobderaadt.nl/israel.php - www.bobderaadt.nl/vaderkrachtcentraal.php

Connect2Israël (18-12-2025):

---

¹⁷ Leesrooster: 'Verwachten met Israël – dagelijkse overdenkingen in de Adventstijd 2025' - Uitg. Christenen voor Israël, Nijkerk.

¹⁸ Zie op: www.israeltoday.nl/read/unsc-resolutie-2803-alomvattend-plan-voor-beeindiging-conflict-in-gaza/

- Afgelopen woensdagavond 17 december 2025 was er een indrukwekkende bijeenkomst op de Dam, te Amsterdam, als steunbetuiging aan het Joodse volk. Wie een impressie wil krijgen van deze meeting kan terecht op: www.youtube.com/live/E09dglGoH_8 Organisatie: Jacques Brunt > www.jacquesbrunt.nl/israel-manifestatie-op-de-dam/ Mooi om op deze manier solidair te zijn het volk van JHWH.
- Wilt u bidden voor het volk van Israël in deze tijd van Chanoeka-vieringen¹⁹. We zien aanslagen tijdens Joodse bijeenkomsten²⁰. Voor Joden wordt het op straat steeds onveiliger. Bid voor bescherming van het volk van Israël. Bid ook voor hen die trauma's opgelopen hebben door de terreur vanuit jihadistische terreurgroepen.
- Recent bracht Amnesty International een rapport uit over de mensenrechtenschendingen van Hamas op 7 oktober 2023 > www.amnesty-international.be/sites/default/files/download-files/2025-12/ISRAEL-OPT%207%20October%20report.pdf 'Wat er die dag gebeurde en de gijzelaars nadien nog moesten doorstaan, zijn misdaden tegen de mensheid.'²¹
- Bid ook voor de Gazaanse bevolking: vanwege de nood door de overvloedige regenval die tot veel ellende heeft geleid, het gebrek aan hygiënische voorzieningen, het uitblijven van veilige leefomstandigheden en door het blijvende machtsmisbruik door Hamas.
- Bid voor degenen die momenteel als vrijwilliger meehelpen in Israël, o.a. om boeren te helpen. Dat zij vrede mogen brengen en Gods liefde laten zien.

Gezegende Kerstdagen toegewenst, in de verwachting van de 2e komst van de Messias op aarde, in Jeruzalem. Shalom, totdat Hij komt.

Bob de Raadt, www.bobderaadt.nl/vaderkrachtcentraal.php

Connect2Israël (24-12-2025):

¹⁹ Zie op: www.joods-christelijke-dialoog.nl/overzicht-chanoekavieringen/ - www.eo.nl/artikel/wat-is-chanoeka - www.brievenaangod.info/chanoeka/

²⁰ Zie www.nos.nl/artikel/2594625-dodental-aanslag-bondi-beach-stijgt-naar-16-schutters-zijn-vader-en-zoon - zondag 14 dec. 2025. www.israeltoday.nl/read/terroristische-aanslag-op-chanoeka-viering-in-sydney/

²¹ www.cidi.nl/gemengde-gevoelens-bij-rapport-amnesty-international-over-misdaden-hamas/ -> dat "het om een omvangrijk rapport gaat van 173 pagina's. Het rapport is wel lezenswaardig, het herinnert aan de vele wandaden die hebben plaatsgevonden op 7 oktober 2023 tegen een weerloze burgebevolking".

Ik wil u langs deze weg van harte uitnodigen voor een bijeenkomst op woensdag 14 januari 2026 in de Rehobothkerk **met Jacques Brunt als spreker**. Zie bijgaande flyer. Jacques Brunt is bekend van o.a. bijbelstudies op de tv-zender Family7 en van de organisatie 'Op de bres voor Israël'. Tijdens de recente Chanoeka-periode organiseerde hij, met christenen en Joden samen, een grote manifestatie op de Dam. Als steun voor het Joodse volk. Zie bericht in de vorige Arktueel.

- Blijf bidden voor het Joodse volk. Dat zij het Licht van de Messias zien. Bid om open armen en open harten om hun Heer te ontmoeten en te aanbidden. Bid om bescherming tegen allerlei bedreigingen aan Joodse volk. Het blijft voor Israël een hectische tijd.
- In de Gazastrook blijft het onrustig. Het oktober-akkoord 2025 is door Hamas nog steeds niet volledig nageleefd en uitgevoerd. Een overleden gegijzelde moet nog teruggegeven worden aan de Israëlische familie en Hamas weigert zich te ontwapenen. De regering van Gaza blijft de eigen bevolking onderdrukken en komt hen niet tegemoet om echte vrede te stichten in de actuele nood situatie: overstromingen, armoede, geweld, gebrek aan medische hulp en gebrek aan diverse urgente voorzieningen. Hamas is de sleutel om de nood in Gaza te lenigen.
- Wilt u bidden voor het volk van Israël voor welzijn en versterking van het geloof in JHWH in het komende jaar. En dat dit welzijn, Zijn shalom, ook te omringende volken tot zegen mag zijn.

In Hem verbonden. Gods zegen en shalom toegewenst in het nieuwe jaar, 2026. In de verwachting van Jezus' terugkomst: Totdat Hij komt, in Zijn stad Jeruzalem. Groet, Bob de Raadt.

www.bobderaadt.nl/vaderkrachtcentraal.php en www.bobderaadt.nl/israel.php

Mannen – mannenrol – mannelijkheid > positieve, betrokken invulling/presentatie:

- www.nd.nl/leven/leven/1294039/echte-mannelijkheid-is-dienend-zijn-zonder-verbeten-gezicht-i > 5 kenmerken:
  1. Waardeer mannelijke kwaliteiten: instinctieve kwaliteiten die vrouwen minder hebben: bouwen, beschermen en redden, vechters (voor nationaal belang). Definitie van de man: ‘Hij snapt wat er moet gebeuren en wat we nodig hebben: zakelijkheid, hun oplossingsgerichtheid’.
  2. Laat je gevoelens toe als man: ‘Ware mannelijkheid is alles voelen’. “Emoties die je parkeert, zullen uiteindelijk de boel van binnenuit saboteren”.
  3. Combineer zachtheid met stevigheid: de combinatie van spijkerhard en teder. Echte kracht zit in het vermogen om te kunnen schakelen.
  4. Wees galant en beschermend, zonder overheersend te zijn: een klein gebaar van galanterie is belangrijk en fijn. Het heeft iets beschermends. De houding ‘Ik zorg voor jou’ is belangrijk.
  5. Jezus als voorbeeld voor mannelijkheid: Zijn offerbereidheid, dat Hij dingen durfde te benoemen, gaan staan voor iets dat je belangrijk vindt, van harte dienen -> uit liefde.
Die combinatie van tederheid en stevigheid, van dienend zijn zonder verbeten gezicht, gericht op een hoger doel, dat is de kern van ware mannelijkheid.
Column van Christine en Gerjanne, Nederlands Dagblad, d.d. 27-11-2025, pag. 18. Podcast: www.nd.nl/podcast ²²
- www.mannenconferentie.eu > Thema Mannenconferentie 2026; Romeinen 5 vers 1: Wij dan?!
Paulus gebruikt deze metafoer (een wedloop) om aan te geven dat het Christelijk leven een inspanning en een traject is waarbij volharding, afzien en gericht zijn op het doel belangrijk is. Mijn vraag aan jullie is: hoe hebben jullie de afgelopen maanden jullie wedloop gelopen? Hebben jullie de Heilige Geest hierbij ervaren en meer ruimte gegeven? Ik weet niet hoe het jullie vergaat, maar ik vind het zelf behoorlijk lastig met alle afleiding om mij heen. Binnen- en buitenlandse problematiek, werk, de drukte van alle dag. Alles roept om aandacht en we lopen daardoor aan al het moois wat God ons wil laten zien voorbij. Gelukkig staan wij niet alleen. Paulus geeft aan in Hebreëën 12:1 dat wij worden aangemoedigd door de gelovigen uit het Oude testament. Weet broer, dat deze toeschouwers jou ook aanmoedigen om de Heilige Geest meer ruimte te geven, zodat wij meer en meer op Jezus gaan lijken en dat wij inzicht en kracht zullen ontvangen om de afleidingen het hoofd te kunnen bieden.
- De 4e Muskietier (of 4M) is een Nederlandse [christelijke](http://www.nl.wikipedia.org/wiki/De_4e_Muskietier_(beweging)) mannenbeweging.
- De huidige discussie over ‘mannelijkheid’ wordt gevoed door een publicatie van een aantal organisaties: de lancering van de campagne ‘Kleine dingen worden grote dingen’²³. De campagne is gericht tegen de schadelijke opvattingen over

²² www.nd.nl/podcast/christine-en-gerjanne-weten-het-ook-niet

²³ Ned. Dagblad, zaterdag 29-11-2025, pag. 2-3: Hoe willen we dat jongens hun mannelijkheid laten merken?. Artikel van Jan Blacquièr. N.a.v. deze campagne, die zich vooral richt op plattelandsjongeren en de traditionele rolpatronen die daar zouden gelden. Reina Wiskerke heeft op deze campagne en stereotypering door de

mannelijkheid zoals van influencers als Andrew Tate. Daarin komt een macho-norm naar voren: de druk om te presteren, de druk om niet kwetsbaar te zijn, maar juist stoer en sterk. Die stereotypering kan lijden tot grensoverschrijdend gedrag of tot eenzaamheid.²⁴ *Commentaar: focus van deze campagne ligt vooral op het platteland, als waar de genderideologie nog te weinig conform de onderzoekers uitgevoerd wordt. Subjectieve kritiek en zienswijze die blijkbaar dominant als onderzoeksresultaat gebracht mogen worden. Een discriminerende uitlaat t.o.v. hun Randstadvisie. Respect voor de eigen plattelandsvisie klinkt er niet in door. Groepsdruk komt ook in de Randstad voor en ook binnen specifieke cultuurgroepen: elke groep heeft z'n eigen dominante groepsdruk, -normen & -waarden. Of je het daar nou mee eens bent of niet. Of je dat nou wenselijk vindt of niet. Reine Wiskerke legt in haar column terecht de kritische vinder bij deze campagne*²⁵.

- Pjotr (31, zanger, rapper, songwriter; vader van een dochter) wil jongeren leren dat het juist mannelijk is om tegen de verwachtingen in te gaan. 'Het is toch moedig om je maten op te bellen om te vragen hoe het gaat?' "Gelukkig heb ik een aantal goede vrienden met wie ik lief en leed deel en die mij steunen in mijn keuzes". 'Een jaar geleden werd ik vader', zegt Pjotr. 'Die ervaring leerde mij dat het heel mannelijk is om zorg te dragen voor een ander'. Pjotr stipt aan dat mannen juist in die eigen zoektocht mannelijkheid kunnen vinden. Vroeger kon ik mij schamen voor mijn geloof, maar pas toen ik daar voor uitkwam, werd het sterk. Je mag trots zijn op de dingen die bij jou passen'.²⁶
- Wat is mannelijkheid dan precies:
  - biologische identiteit, wegens mannelijke geslachtskenmerken, daar is niks diffuus aan.
  - dat geeft de mannelijke identiteit: mannelijk uiterlijk (hoe verschillend ook), hormonaal, qua geslachtsrijping,
  - met een mannelijk karakter (kenmerken: inzicht, kracht, actief-ondernemend-avontuurlijk, verantwoordelijkheidsgevoel, emotioneel, rationeel, sociaal, relationeel, spiritueel)
  - met een behoefte om in die mannelijke identiteit bevestigd te worden (bevestiging, door affectie, door waarderende woorden (taal) en aandacht, door groei van persoonlijke capaciteiten en vaardigheden); door voorbeeldgedrag van andere mannen/vaders.

* Dit is een korte inleiding, die verdere uitwerking behoeft. In de christelijke literatuur is veel meer nagedacht en geschreven over zuivere, toegewijde mannelijkheid, zeker

---

organiserende organisaties juist kritiek: De campagne draagt zelf een groepsnorm uit: om hun eigen opvattingen over gender en seksualiteit op te dringen (Ned. Dagblad, 3 dec. 2025, pag. 2: 'Campagne tegen groepsdruk op platteland stereotipeert plattelandjongeren', column.

²⁴ Commentaar in het Ned. Dagblad, door Wim Houtman, d.d. 29-11-2025, pag. 3: Wie wil benoemen wat 'mannelijk' of 'vrouwelijk' is komt in stereotypen terecht. Mannen hebben ook zorgzaamheid, empathie en open omgaan met hun emoties te beiden. Daar is niets mis mee.

²⁵ Ned. Dagblad, 3 dec. 2025, pag. 2: 'Campagne tegen groepsdruk op platteland stereotipeert plattelandjongeren', column van Reina Wiskerke.

²⁶ ND 29-11-2025, p. 2-3. Citaten van Pjotr.

in verbondenheid met het manbeeld vanuit God, de Here, JHWH. Gods beeld van de man als dienaar, als man van God (David, man naar Gods hart). Mooi studiethema voor volgende edities van *VaderKracht Centraal*.

Timotheüs: bijbelstudie – leesrooster – aantekeningen:

- In *VaderKracht Centraal*, september (nr. 38) en oktober (nr. 39). Zie op www.bobderaadt.nl/vaderkrachtcentraal.php

Boekenplank:

 Henk Stoorvogel (2017) *Viva de kerk! – 10 principes voor de kerk van nu* – Utrecht: Uitg. Kok – ISBN 978 90 435 2861 0 – 208 pp.

Henk Stoorvogel heeft een inspirerend boek geschreven voor de hedendaagse kerk, naar aanleiding van de christelijke gemeente in Antiochië, zoals die beschreven wordt in o.a. Handelingen 13 – 15. De kerk in Antiochië beschikte over drie ingrediënten:

- het woord van God,
- de Geest van God en
- de mensen van God.

De auteur ontdekte in zijn bestudering van de stad en de gemeente in Antiochië een tiental kenmerken, die ook voor de kerk anno nu van belang zijn. Leg deze kenmerken als sjablonen over uw eigen gemeente, kerk en/of bediening en kijk wat uw gemeente nodig heeft om

- dieper te groeien in het geloof in Christus,
- in de groei van Zijn Koninkrijk,
- in de presentie van Gods aanwezigheid op aarde en
- de werking van Gods Geest.

Stoorvogel noemt de volgende 10 kenmerken:

1. Het Woord van Jezus als Heer staat centraal
2. Radicaal discipelschap is de norm
3. Vervuld zijn van de Geest van God
4. Genadevol kijken
5. Hete hangijzers hanteren
6. Innovatie: door het Woord van God, door de Geest van God en door de mensen van God.
7. Meervoudig leiderschap.
8. Levendige geestelijke disciplines
9. Liefde voor Israël.
10. Missionaire kiemkracht.

Stuk voor stuk belangrijke thema's en invalshoeken.

Stoorvogel legt op een leerzame en verdiepende wijze deze thema's uit. Aanstekelijk en uitnodigend om met deze onderwerpen binnen de gemeente aan de slag te gaan. Verrassend ook! Van harte aanbevolen om als gemeente te lezen, hierover te reflecteren en als

oudstenraad vernieuwing te zoeken.

✚ **Jan Pool (2025) *Mij ontbreekt niets. Leven met kanker en een goede God***
– Utrecht: Uitg. KokBoekencentrum – ISBN 978 90 435 4421 4; 175 pp.

Voorganger en schrijver

“In dit boek heeft Jan Pool zijn visie op tal van zaken uitgewerkt. Zo komen aan de orde: omgaan met tegenslagen, hoe staat het met je fundament, genezing in de Bijbel, geloof en gebed, en God en het lijden. Tussen deze hoofdstukken door neemt de auteur de lezer mee in zijn ziekteproces en hoe hij daarmee omgaat. Een boek dat bemoedigt en helpt, juist wanneer het leven pijn doet”. En dat is een juiste beschrijving van de inhoud van het boek. Jan Pool is een veelgevraagd spreker en is jarenlang voorganger geweest in verschillende christelijke gemeenten. Hij schreef verschillende boeken, om christenen te trainen in een gezond geloofsleven, pleitte voor een levendige gemeente en voor een gezonde rijping van emoties en innerlijke groei.

Diagnose Kahler

En dan breekt de dag van 27 januari 2025 aan: de dag van de diagnose, onverbiddelijk, onontkoombaar. Geen hernia maar beenmergkanker, de diagnose Kahler, ongeneeslijk. Een kwestie van tijd, onzekerheid, afhankelijkheid, lijden, bidden. Een klap! Zijn wereld stort in. En dit proces beschrijft hij op een indringende, integere, eerlijke, nuchtere en een evenwichtige manier. Tussen vrees en hoop – tussen fysieke klachten en geloofssteun- tussen chaos en houvast.

Updates

Het boek is op een gevarieerde wijze opgebouwd. Basis vormen de ‘Updates’ aan vrienden en meelevende personen. De reacties op die ‘updates’ verrassen Jan Pool: medeleven, herkenning, bemoediging en troost. Hij noemt het boek ‘een eerlijk verslag van een weg door ziekte, verdriet en verwarring, en tegelijk ook geloof en dankbaarheid’. Het is een

dynamisch verslag van een periode vol ziekenhuisbezoeken, onderzoekstrajecten en behandelplannen, naast een inkijkje in innerlijke processen, geloofsstrijd, onverwachte rust en kostbare momenten van Gods aanwezigheid. Een ontroerend en aangrijpend boek. Met het volle verlangen naar genezing en daarnaast de realiteitszin van het levenseinde. Een waardevol en waardig verslag, vol levenswijsheid, gerijpt tijdens een proces van ernstige ziekte, ongeneeslijk & gelovig, serieus en hoopvol.

Mij ontbreekt niets

De titel van het boek 'Mij ontbreekt niets' is geen gemakkelijk gekozen titel. Het verwijst naar strijd, moeite, vertrouwen en geborgenheid, zoals dat in Psalm 23 beschreven wordt. Bewonderenswaardig zoals Jan Pool zijn leven na de diagnose beschrijft. Dat mag een voorbeeld zijn in de christelijke gemeente. Innemend, openhartig, nuchter, invoelend, getuigend van pijn en hoop. Over de vraag 'Wie ben ik?', over zijn levensverloop, over een 'Sjaakervaring', over een veilige hechting: secure base, over genezing en het Koninkrijk van God, over groeien in geloof, over de rol van het gebed, het lijden, een woestijnperiode, de zorg van God.

Tot slot:

In het nawoord schrijft Jan Pool: "Mijn ogen zijn op God gericht. Hij is mijn anker, en ik weet dat ik Hem volledig kan vertrouwen. De dood is geen muur, maar een deur. Sterven is thuiskomen. Terugkeren naar onze Geliefde. De dood is de toegangspoort tot het volle leven; en leven in de nabijheid van Jezus. We zullen Hem van aangezicht tot aangezicht zien!" Wat een getuigenis!

Juist door de openheid en evenwichtigheid van dit boek is het een eyeopener om te lezen. Van harte aanbevolen.

Recensie: door Bob de Raadt,

boekenrecensent, auteur *Vaderschapskennis*, www.bobderaadt.nl

Hebreeuwse invloed op onze taal – aantekeningen (13-11-2025 studieavond Israëlkring) – door Henk Kieboom

**Boek: Beresjiet bara Elohiem et hasjamajiem ve'et ha'arets
vha'arets hata tovu ve'body.**

P.A. Siebesma & A.G. van Veen-Vrolijk

Hebreeuwse invloed in onze taal

Veel woorden zijn overgeleverd uit het Jiddisch, wat later een onderdeel vormde van de straattaal in m.n. Amsterdam (Mokum: Makam = stad)

Jatten: Jad = hand

Smeris Sjamar = bewaken

Gochem Gacham = slim/wijsheid

Majem Majem = zee

Schorremorrie: Sjoor v' chamoor = os en de ezel uit Jesaja die hun meester wel kennen

Emir: Amar = zeggen (afgeleiden: Meijer, Majoor)

Pleitte: palat = vluchten

Porem ponim = gezicht

Bajes Bajet, Bet = huis

Lechaim Op het leven, Proost

Kabaal Kabala = traditie/overlevering/Joodse mystiek. Door de herrie die beoefenaars daarbij maakten werd het hier “ kabaal”

Macaber Min-cabar = het begraven/begraffenis; arabisch maqabir=begraafplaats

School Seoel-jiddisch – schule

Mesjogge Meschuag= gek

Mazzel geluk

Smoes

Lef Lev = hart

Gabber chavar(im) = vriend

Gein gen =pret

Kaffer kefir = ongelovige/ketter

Tof goed

Karaat karat = snijden (diamanten)

Heibel Habel(Abel) = zuchtje, nietigheid

Keppel Kapar = bestrijken/bedekken

Meer van kapernaum meer heeft vorm van een harp-> bestrijken

Jom Kippoer = grote verzoendag. bloed van het bokje dat over het altaar bestreken (eigl: bedekt) werd

Hebreeuwse alfabet

Het Alfabet (22 tekens, zie b.v. Psalm 119)

Alfabet is afgeleid van Alpha en Beta.

Waar komen die dan vandaan?

De Griekse letters zijn overgebracht door de Feniciërs (zeevarende handelsreizigers,) vanuit de havensteden van o.a. Libanon en Israël.

Hier zijn de letters terug te vinden:

Grieks Hebreeuws Ned. hiëroglief

Alpha Aleph rund

Beta Beth huis

Gamma Gimel kameel (Camel)

Delta Dalet deur

Lamda Lamed herderstaf

Jota Jad hand

Mu Mem water

Hebreeuwse uitspraak.

Die weten we niet... (Siebesma...)

Wat we wel weten is dat bepaalde klanken in elkaar overlopen (lip-klanken)

· B <-> V

· P <-> F (Palestijnsen / Filistijnen) Zie ook Duits: Pfeffer<-> peper

Verder diverse s-klanken (tong-klanken):

· Ss

· Ts

· Sj

· Tt

En een aantal keelklanken die wij westerlingen niet uit onze strot kunnen krijgen

Aleph is geen klinker (be-edigen, al-een) en aain klinkt als een soort braakgeluid...

Hebreeuwse taal en stijl

Er wordt wel een beweerd dat de talen uit oude midden oosten talen zijn die een relatie aangeven.

Dit tegenover de talen van Griekse afkomst, waarin ieder woord een ding aangeeft

De midden oosterse talen zijn anders:

Het betekenisgebied van een woord wordt bepaald door de medeklinkers, en de klinker invulling de uiteindelijke betekenis, maar is ook nog afhankelijk van de context.

Wat het extra moeilijk maakt, is dat er voor de 8e eeuw geen geschreven documenten zijn waar de klinkerinvulling beschreven staat: De rabbijnen mochten geen Jota of Tittel (kleinste tekens in de schiften) aan de grondtekst veranderen.

In de 8e! eeuw werd de kennis van de uitspraak van het oud-Hebreeuws zo problematisch dat de Masoreten (“overleveraars”) een compromis vonden door bij

de originele tekst leestekens onder en boven de medeklinkers toe te voegen om zo de uitspraak vast te leggen.

In het Nederlands is dit uitzonderlijk, maar komt bv voor in “bl”

· Bil

· Bol

· Bol

· Bul

Het betekenisgebied betekent rond(ing)

Ha- de

Be- in (beresit=in begin) (baresit=in het begin)

-ah vrouwelijke vorm

-im meervouds vorm

-on meervouds vorm (v)

-ajim twee-voud (“jadajim”)

-i “mijn”

Min(m-)- Zelfstandig naamwoord

Lo niet-

(zie 10 geboden/woorden)

i- “ On”

Iets groots aangeven werd vaak met een meervoudsvorm weergegeven:

Majim (SV: Wateren)

Hasjamajim = de hemel

Soms het woord sabbat in meervoud om het heilige te benadrukken.

Herhalingen om grootsheid aan te geven

Sjir-hasjirim lied van de liederen= allerhoogste lied=hooglied

El Elohom God van de goden= De allerhoogste God

Herhaling van zinnen:

Jesaja 43:1 Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijn

Qara= roepen. In eerste instantie luid spreken, maar het gaat veel dieper zeker in combinatie met “naam” :

Iets of iemand bij de naam roepen is een naam uitroepen over iets/iemand: Het betekent een eigendomsclaim.

Toen David Jeruzalem ingenomen had, riep hij zijn aan uit over de stad:

2 Samuel 12:28 – Joab zegt tegen David:

"...opdat niet ik de stad inneem, en mijn naam over haar wordt uitgeroepen."

Of: de naam van de Here aanroepen = aanbidden/vereren/erkennen

Zelfs in het Grieks vinden we hier nog de sporen Hebreeuws terug:

Jacobus 2:7

"Beledigen zij niet de voortreffelijke naam die over u is uitgeroepen?"

Vertaald uit Hebreeuws idee: “de naam die over u uitgeroepen is” → betekent: “Jullie dragen de naam van Christus” / “jullie behoren Hem toe”

Hebreeuwse betekenis van namen van mensen

Adam Mens, maar verwant uit “dam” (bloed of rood) en Adamah (grond, aarde)

Je kunt zeggen dat Adamah de vrouwelijk vorm is van Adam.

“En God formeerde Adam uit het stof van de grond”

Hier is een belangrijke oorsprong van de “Moeder-aarde” theorie.

Je kunt het zo moeilijk maken als je wilt, maar de oorsprong is veel eenvoudiger:

Dam betekent niet alleen rood, maar ook rossig (RAL-kleuren waren er toen nog niet)

De aarde in dat gebied was ook vooral rossig van kleur en de mens ook rossig.

Laban De witte

Sarah Vorstin (Sar = Tsaar!)

Levi hart-mijn

Deborah werkster (dabar = werken)

Batseba dochter van zeven (Zevende dochter?)

Ben-Jamin zoon van het geluk (Zie rechterhand/symbool van geluk/sterkte)

Abram verheven vader

Ikabod kabad = zwaar/ gewichtig eervol; ikabod geen-eer

Hebreeuwse invloed van namen van plaatsen

Bet-el Huis van God

Bet-Lechem Broodhuis

Libanon Laban = wit; de berg Libanon was bedekt met sneeuw

Laban is in het Egyptisch ook “melk”

Misr (Egyptisch) :: Misrajim uit OT. Min-sara-ajim -> “Het verzamelen van 2” oftewel het verenigen van onder Egypte met het boven-Egypte ca 3000 v.C.

Armageddon Har – Meggido – Berg/Heuvel van Meggido

Ein gedi Oog van een geit

Tel Aviv Lente heuvel (Maand abib = april, begin lente)

Jeruzalem Ier-u-Sjalom = stad van vrede

Jemen Rechterhand, zuiderland. Wat is het verband tussen deze 2 betekenissen? Volken waren niet alleen oosters, maar ook oosters georiënteerd. De zon kwam op in het oosten, dus als een oosterling zich naar het oosten keerde, dan was zijn rechterhand op het zuiden gericht.

Ber Seba bron van zeven

Yad VaShem Jesaja 56:5 (“Ik geef hun in Mijn huis en binnen Mijn muren een Gedenkteken en een Naam, ... een eeuwige naam”).

Torah Wet

Tenach Torah / Neviim / ketoechiam Wet, profeten en geschriften

Kadesh heilige plaats / iets heiligs

Berichten:

- www.geloofwaardigopvoeden.nl/nieuws/nieuw-podcast-vaderhart > Podcast 'Vaderhart' Van vaders voor vaders

Vaderhart is een nieuwe podcast van Geloofwaardig opvoeden²⁷. Drie jonge christelijke vaders gaan in gesprek over verschillende thema's die het vaderschap raken. Met gesprekken dichtbij de Bijbel, de praktijk thuis en de tijd waarin we leven, willen zij jou als vader inspireren. Vaderhart is een podcast van christelijke vaders voor christelijke vaders. "Wij zijn geen pedagogen, didactici of wetenschappers, maar heel gewone vaders die met vallen en opstaan verlangen om onze gedoopte kinderen op te voeden tot Gods eer." aldus Arien, Jan en Gertjan. In het dagelijks leven praten ze zelden met andere vaders over opvoeding maar met gemak praten ze de afleveringen vol. Verrassend, humoristisch en bloedserius.

Reacties:

"In deze podcastserie ga ik samen met Gertjan steeds opener praten over hoe we het als vaders doen. En als ik eerlijk ben: ik voel me eigenlijk altijd tekortschieten. Samen inspireren we elkaar om een vader te zijn zoals God de Vader het bedoeld heeft."

Jan Post, vader van Pieter (9), Gerrit (5) en Alianne (0)

"Ik vind het belangrijk om een eerlijk beeld te geven van de praktijk van het vader zijn. Hoe doe je dat? En hoe geef je juist christelijk vaderschap vorm? Ik hoop dat deze podcast herkenning oproept."

Gertjan van der Jagt, vader van Jeremia (7), Joachin (4) en Jafeth (0)

•

---

²⁷ Zie op www.youtube.com/@geloofwaardigopvoeden-bc8bo – www.spotify.com/pod/login?return_to=https%3A%2F%2Fcreators.spotify.com%2Fpod%2Fshow%2Fint-erkelijk-kenniscent1%2Fepisodes%2FKarel-Post-Een-vader-is-niet-perfect--en-dat-is-prima---Vaderhart-1b-e2kq5o2 - www.bing.com/search?q=ouderschapsverlof%20vader&FORM=QSRE10

Save the date

Woensdag 14 januari 2026

spreker JACQUES BRUNT

Voor wie: iedereen met een passie voor Gods Woord.

Waar : Rehobothkerk, Drie Koningenstraat 2, 4201 JR Gorinchem.

Inloop : 19.00 uur staat de koffie klaar, en is er tijd voor ontmoeting

Tel. 0622412530 - E-Mail: lidavanrijn@ziggo.nl